

Leesclub 141: Utopie & dystopie

Overstroomd
van Eva Moraal

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Overstroomd* van Eva Moraal. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

- 1 Ronde 1 bestaat uit 5 vragen over het verloop van verhaal. De spelers draaien om de beurt een kaartje om en geven antwoord op de vraag. Daarna mogen andere spelers reageren.
- 2 Ronde 2 is een vragenronde waarin elke speler een vraag mag formuleren aan een van de personages.
- 3 Ronde 3 is de discussieronde. In deze ronde draaien de spelers om de beurt een kaartje om van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
- 4 Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'NaamsvermeldingNietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

'Het is een geschiedenis van de Eerste Grote Overstroming, en niet de geschiedenis zoals ik die ken. Het boek begint niet met de bekende woorden. De woorden die iedere Droge en iedere Natte op zijn of haar eerste dag op school te horen krijgt. (...) In dit boek is er geen droog land. Alles en iedereen is verdronken.' (p. 43-44)

Nina en Max leren elkaar kennen als ze voor Nederlands moeten samenwerken. De Natte Max moet niks hebben van de Droge Nina en dat is wederzijds. Maar naarmate ze elkaar beter leren kennen, beginnen ze steeds meer interesse in elkaar te tonen. Hun contact verloopt echter niet zo makkelijk in een wereld waar rijke Drogen neerkijken op arme Natten en het gevaar van een overstroming elke dag op de loer ligt.

In deze leesclub discussieer je over de wereld die beschreven wordt in het verhaal *Overstroomd* van Eva Moraal. Het is een wereld die getekend is door sociale ongelijkheid doordat grote overstromingen de samenleving omver geblazen hebben. Hoe realistisch is dat scenario in onze eigen realiteit? En wat leren we over onszelf als we zulke verhalen lezen over de sociale gevolgen van een klimaatramp? Over die vragen gaan jullie in gesprek.

Ronde 1: Grip op het verhaal

Draai om de beurt een kaartje om en geef antwoord op de vraag. Nadat degene die aan de beurt is antwoord gegeven heeft, mag de rest reageren of aanvullen

Ronde 2: Vragenrondje

Hieronder staan verschillende fragmenten uit het boek. Kies allemaal één fragment. Bedenk en noteer een vraag die je aan een van de personages zou willen stellen. Probeer samen antwoord te geven op die vraag.

1. Max vecht met Damian en zijn vrienden: 'Na wiskunde... de anderen.' (p. 16-17)
2. Nina nodigt Max thuis uit: 'Hij zwijgt... nooit achterkomen.' (p. 114-115)
3. Max vertelt Nina over zijn vader: 'O, nee... hij gedaan?!' (p. 128-130)

Ronde 3: Discussievragen

Draai om de beurt een kaartje om van een stapel naar keuze en reageer op de discussievraag. Nadat degene die aan de beurt is antwoord gegeven heeft, mag de rest reageren.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Overstroomd* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Vraag 1

Hoe ontmoeten Max en Nina elkaar?

Vraag 2

Welke functie heeft Nina's vader?

Vraag 3

Wat is Max' uitlaatklep als hij zijn woede voelt opkomen?

Vraag 4

Hoe heet de verzetsgroep waar Liam bij hoort?

Vraag 5

Waarmee ontsnappen Max en Nina?

Antwoorden

1. Als Nina bij Max op school komt
2. Gouverneur van gewest 5
3. Hij gaat hardlopen
4. NatTo
5. Met een waterscooter

Vraag

3

Vraag

2

Vraag

1

Antwoorden

Vraag

5

Vraag

4

Feest der herkenning? 1

Hoe ziet de wereld van Max en Nina eruit? Wat zijn Natten, Drogen, Punten, Gewesten volgens jullie? Bespreek met elkaar hoe jij je die wereld voorstelt.

Feest der herkenning? 2

Max en Nina moeten tegen hun zin samenwerken voor Nederlands. Hoe zou jij reageren als je met iemand moet samenwerken, met wie je dat echt niet ziet zitten?

Feest der herkenning? 3

De moeder van Max en Liam lijkt zich erbij neer te leggen dat Liam in het verzet zit. Wat zou jij doen als je zijn moeder was?

Feest der herkenning? 4

Hoe realistisch vind je dit boek? Zou onze toekomst er zo uit kunnen zien? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 5

Denk je dat de schrijfster een boodschap mee wil geven over onze toekomst? Wat is die boodschap dan?

Feest der herkenning? 6

Als Max straf krijgt, omdat hij Nina redde van Damian, zegt Nina niks. Wat zou jij doen?

Feest der herkenning? 7

Met wie kon je meer meeleven, met Max of met Nina? Waardoor komt dat volgens jou?

Feest der herkenning? 8

Als Max erachter komt dat Nina Brandsma's dochter is, besluit hij te helpen haar te ontvoeren. Wat vind je van die keuze? Hoe zou jij reageren en waarom?

Feest der herkenning?

3

Feest der herkenning?

2

Feest der herkenning?

1

Feest der herkenning?

6

Feest der herkenning?

5

Feest der herkenning?

4

Feest der herkenning?

8

Feest der herkenning?

7

Stof tot nadenken? 1

De wereld van Max en Nina ligt vast. Je kunt niet veranderen van Nat naar Droog. Kun je een manier bedenken, waarop dat toch zou kunnen?

Stof tot nadenken? 2

Een dystopie is een verhaal waarin een angstwekkend scenario voor de toekomst wordt beschreven. Zo'n dystopie is vaak een kritiek op problemen in onze eigen wereld. Welke kenmerken van een dystopie heeft *Overstroomd*? En welke problemen in onze eigen, huidige wereld herken je?

Stof tot nadenken? 3

Max en Nina hebben duidelijk elk hun eigen 'stem'. Wat valt je op aan het taalgebruik van beiden? Welke verschillen zijn er en waardoor worden die veroorzaakt?

Stof tot nadenken? 4

Overstroomd heeft kenmerken van beroemde liefdesverhalen zoals *Romeo en Julia* of *West Side Story*. Zoek op waar een van deze verhalen over gaat en benoem de overeenkomsten.

Stof tot nadenken? 5

In het nawoord legt de schrijfster uit waar het lied 'A hard rain's gonna fall' van Bob Dylan over gaat. Wat betekent dit lied voor het boek? Bij welk personage past het en waarom?

Stof tot nadenken? 6

Overstroomd heeft drie delen. Hoe zou je die drie delen typeren? Waarom heeft de auteur deze driedeling gemaakt, denk je?

Stof tot nadenken? 7

In de les Nederlands wordt de roman *Zeitoun* van de Amerikaanse schrijver Dave Eggers besproken (p. 15 en 25). Zoek online naar meer informatie over deze roman. Welke overeenkomsten zijn er tussen *Zeitoun* en het verhaal van Max en Nina?

Stof tot nadenken? 8

Eva Moraal, de schrijfster, heeft onderzoek gedaan naar de ervaringen van mensen in concentratiekampen in de tweede wereldoorlog. Zelf ziet ze parallellen in 'de thematiek van in- en uitsluiting en de morele vragen die de personages krijgen voorgeschoteld.' Welke parallellen zijn dit, denk je?

Stof tot nadenken?

3

Stof tot nadenken?

2

Stof tot nadenken?

1

Stof tot nadenken?

6

Stof tot nadenken?

5

Stof tot nadenken?

4

Stof tot nadenken?

8

Stof tot nadenken?

7